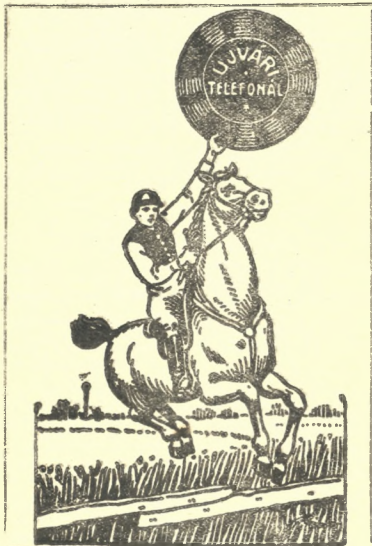

R 1983

Kinek van használt
hanglemeze?

Telefon
József
36-92

Telefon
József
36-92

Hogyan vagy? Irod. hanglemezeket, meg az alkalmazást
tart, a lemagasabb áron megveszünk, vagy cserélünk!

W·A·G·N·E·R

országzerte elismert elsőrendű magyar hangszer- és beszélőgépek
nagy árúháza, a világhírű „FAVORITE” hangtomegyezőgyár főraktára

Budapest, VIII. József-körút 5. Fiók: IX. Ráday-utca 18.

Beszélőgépek 1500 koronáig. — Árjegyzék ingyen!

Óvás! Figyeljen, a „WAGNER” névre, hogy máshoz ne tevédien!

„Ujágétem” közvetítő és nyomda Rt., Budapest

21. szám

Budapest 1919

Február 18

AZ EMBER

GÖNDÖR FERENC POLITIKAI HETILAPJA

GÖNDÖR LEVÉLTÁR

1919. FEBRUÁR 18.

Károly király

jelenti, hogy ő nem lopott
(Egy szenzációs okmány eredeti kilsége)

Válasz Bangha páternek

Polónyi és Vázsonyiék
közös ellenforradalma

Garbai Sándor levele
Az Emberhez

Idegen hercegek millió hold földje
Száz ezer koronás löversenypanama

Dietz Károly és Páll György

A Lakáshivatal panamai stb.

Egy szám ára 1 korona

laltatott abban a tényben, hogy Bangha hozzánk írott cikkében megértést, közeledést, eszmei és erkölcsi célok közösségét hirdeti, valóban tisztess és mindenkori számárol fogadható hangon. Nagy övallomás foglalják ebben a tényben, ha tekintetbe vesszük, hogy Bangha a saját orgánumaiban és elsősorban a *Sajtó* című legszembélyesebb lapjában megértés és közeledés helyett visszavonást, gyűlöletet szit, ordináré hangon, valóban mosdatlan szájjal köpköd a szocializmus ellen és vakmerő módon pogromra, zsidóheccekre igzítja és látítja híveit. A szocializmusról, amelyben állítólag „nagyon sok jó van”, sőt — mint Bangha mondja — „jó és magasztos és evangéliumi is”, a szocializmus ellen, amely Bangha szerint is ilyeneket akar: „a munka becscülete, a társadalmi egyensúly megteremtése, a gyengébbnek védelme az erősebbel szemben s a termelés anarchizálásának megszüntetése”, tehát ez ellen a szocializmus ellen Bangha páter a *Sajtó* című kispiszkozásban és egyéb klerikális szeméthyordozókban, részleg paggadzasszonyok hangján átkozódik.

Itt tehát valami gixer, valami hiba van, valami itt nem klapol. Ugyáztzik, hogy Bangha páter, aki utóvégre is jecsuíta, vagy akkor nem öszinté, amikor a saját lapjaiba ír, vagy akkor nem, amikor az *Az Enber* hasábjait tiszteli meg publisztikai munkájával. Ugyáztzik, hogy amit a saját orgánumaiban művel Bangha, azt rosszhiszeműen csinálja akkor is, ha a fanatikus ember antiklerikálisan hangján bömböli bele a

világba a gyűlöletet, a széthuzást és az új rendezer részeg káromlását. Amikor azonban olyan komoly helyre ír Bangha, mint amilyenekkel ezzel maga is elismeri *Az Enbert*, akkor föl emelkedik, a hangja megeméséből, a stífusa választekössé tisztul, nincsen egy aközöző szava sem és amellett éndenben is hihetetlenül nagy koncessziókat tesz az ellentábor számára és magasztaló, és dicsérő jelzői is vannak az annyiszor lepooskondíazott szocializmus számára. És pogrom helyett, széthuzás helyett testvérarc és polgárháboru helyett a közeledés, a megértés és eszmei célok közösségét hirdeti. Ha Bangha páter ebben a megnyilatkozásában volt öszinté és nem azokban, amikor hosszú esztendőök óta különböző szószekekről és a saját lapjaiban hirdeti, akkor vele még valóban lehetséges találkozni, akkor az ő tagadhatatlanul értékes egyénisége még végezhet eredményes munkát. Ha azonban Bangha azt csinálja meggyűződéssel, amit esztendőök óta csinált és az *Az Enberben* közzétett cikke az ellenforradalom felett beborbóztolt egyik mesterségesen kivettített szaváránvoeskája csupán, ha konjunktura-megnyilatkozás csak, ha egy ijedt ember értelmes félrebeszélése csupán, akkor merőben értékelen volt a látogatása is, a cikke is, akkor öszinté sajnálatomra le kellene mondanom arról a reményről, hogy Bangha páterrel valaha még találkozás adódhassék.

Bangha páter cikkének abban a részében tehát, amelyben a szocializmusról dicsőíti kétségtelenül igazra van és itt egyetértünk vele. Amit azután a papokról, a vallásról, a klerikalizmusról, az ellenforradalomról és

a forradalomról ír, ott már semmi igazra nincsen Bangha páternek, ha még olyan komoly és tiszteletreméltó hangon beszél is hozzánk. A papok a nép butításának munkáját végzik hosszú évszázadök óta és a legtöbb koncesszió, amit tehet a szocializmus, az ha erőhatalmi uton nem akadályozza meg ezt a butító munkát, ellenben a maga fölválasztó munkájával elensulyozza. Szóval, nem lehet továbbmenni annál a szélső liberális álláspontnál, hogy a vallást magánügyvé degradálják és a vallásnéyszer, az erőszakos vallásoktatás barbár támadás a lelkiismereti és gondolatizabadság ellen. A papok és főpapok közönséges és jogtalan üzlete ez, amely ellen minden erővel harcolni kell. Igenis meg kell szüntetni az emberek között való különbségtevést, amely már az elemi iskolában elválasztja egyenestől a katolikusokat, a reformátusokat és a zsidókat. Nincsenek felekezetek közötti különbségek, csak dolgos emberek vannak, munkások vannak és ingyenelők vannak, herék vannak és tisztességes emberek vannak és gazemberek vannak. Nyugodjék bele Bangha páter, hogy a dolgok mégis csak ebben az irányban fejlődnek és nem igen lesz lehetséges a jövőben jó megélni abból, hogy az emberek között lévő véletlen felekezeti különbségeket mesterségesen kiélezzék.

És bizony a papokat, akik a szószekekről az ellenforradalmat káromkodják bele a hívők jámbor nyájába, ezeket a papokat el kell némitani. Szeretetről ne beszéljen nekünk Bangha páter, aki maga is egy hosszú életen át, jobb ügyhöz méltó buzgalommal gyűlöletet hirdetett és ne beszél-

jen nekünk arról, hogy az egyház és a papság szeretetet és megértést hirdetnek. Hiszen az egyház és a papság ennek az ugynevezett szeretetnek a nevében állotta meg azokat a zászlókat, amelyek alatt mézsárszékre vitték az emberek millióit. És érdekes, hogy ugyanannak az egyháznak különböző faji és nemzetiségbeli papjai egyforma meggyűződéssel küldötték egymás ellen gyilkoló szerszámokat, kézi bombával, szuronyal, puskával, ágyuval jámbor hivatelt. Minden országban megöltötták a zászlót a papok, minden országban isten és Jézus Krisztus nevében küldték el meghalni ezeket a szegény, boldogtalan embermilliókat és a szeretet nevében minden országban azt igérték a harctérre küldött, a mézsárszékre cipelt hivatelt a papok, hogy az isten velük lesz és, hogy az igazság velük van, hogy nekik van igazuk, hogy igaz ügyért, nagy ügyért, szép ügyért mennek harcba. És a jámbor hívők megáldva, biztatva, lelkiükkel fölserelve, a szeretet nevében elindultak egymás ellen harcolni és elindultak meghalni. Ugyebár, igaz, fötisztelendő Bangha páter atya, hogy a római katolikus, református és zsidó katolikus millióit a papok tüzelték, bátorították és biztatták és buzdították egymás ellen és mindenhol azt igérték, hogy az isten velük lesz és, hogy igaz ügyért harcolnak. Hát lehetetlenség, hogy az egymás ellen menő, a szembenálló katonáknak mindenütt igazuk lett volna, és, hogy mindenütt isten nevében és a szeretet nevében a felebaráti szeretet nevében emelték volna föl egymás ellen gyilkoló szerszámokat. Valahol

tehát, az egyik oldalon tehát mégis csak hazudhattak a papok, mert lehetetlen, hogy az egymással ellentmondó, vallásos és szeretettől sugalt szónoklatok mind igazak lettek volna. En azt hiszem, hogy a papok nemcsak valahol, hanem mindenhol hazudtak és a szájukon a szeretet és az istenfélelemre való hivatkozás, amikor vágóhídra hajszolták a szegény családapák millióit, ugyanolyan hazugság mulló, a szájukról most, amikor különböző szöszékeken hirdetik az ellenforradalmat, azt hazudják, hogy a népgyilkos császárság és királyság zsarnoki rendszere jó volt, szép volt, hogy az volt a szép világ, amely ehhez a szörnyű emberpusztításhoz vezetett és hogy a forradalom szülte új magyar köztársaság elpusztítandó. Hát ha a papok mindig is mindenütt hazudtak, most is hazudnak és ne csodálkozzék Bangha páter, ha nagyon sokan vagyunk és egyre többen leszünk, akik elfordulnak ettől a képmutató hazudozástól, ettől a gyűlölt farizeuskodástól és gyűlöljük — felekezeti különbség nélkül — a papokat, akiknek végtére is az az üzenetük, hogy a tulvilági boldogság örömeivel kecsesgetik azokat, akikről ennek a világnak, a reális életnek örömeit minden eszközzel el akarják vonni.

Hogy az önök világa, Bangha páter atya, tele volt szenvedéssel, fájdalommal, igazságtalansággal, ölnymással, zsarnoksággal, vérell, szennyel, hazugsággal, háborúval, az már bizonyos. Ezért a kimult világért, ezért a régi rendért, amikor az egyház a világon a legnagyobb hatalmasság volt, ezért, tehát az

Önök hatalmáért nem érdemes valami tulságosan lelkesedni. Ezt a rendszert el kell pusztítani és el kell söpörni mindazokat, akik ennek a népgyilkos, régi rendnek a föltámasztásán dolgoznak. Ha Ön ezen dolgozik, ezért verekszik, önt is el kell söpörni föltisztelendő Bangha páter. Azt már tudjuk, a magunk bőrére tapasztaltuk, hogy ami eddig volt, az rosszul volt. A szocialista állam még nem épült ki sehoh, azt még nem tudjuk, hogy az is olyan rossz lesz-e, mint az önök régi, kimult rendje. A mi megtántoríthatatlan szent hitünk, hogy a szocializmus új rendje gyönyörű, fölemelő és igazságos rend lesz és például örök időkre lehetetlenné fogja tenni a háborút, amelybe a szocializmus sehoh a világon nem egyezett bele és amely ellen akkor is harcolt, amikor az önök régi rendje az egyház hathatós támogatása mellett a papok tüzes, uszító szónoklatai közepette fegyházba hurcolták és akasztó-fára huzatták föl a háború ellen és a béke érdekében szót emelőket. Nekünk tehát ne beszéljenek kenetes szép szavakat. Krisztus gondolatairól és intézményeiről, nekünk ne tartsanak vallásos szónoklatokat a szeretetről, bennünket ne akarjanak meggyőzni arról, hogy az a szép, ami idáig az ő hathatós védnökségük és támogatásuk mellett történt, mert mi hiszünk a szocializmus világmegváltó erejében és gyűlölettel elfordulunk a multtól, döngő, kemény lépésekkel megyünk egyenesen, elhatározottan és emelt fejjel a szebb és boldogabb jövővé felé.

Göndör Ferenc.

Garbai Sándor levele

Kedves Göndör elvtárs!

On Az Ember legutóbbi számában újult levél keretében hívt fel arra, hogy a budapesti központi lakáshivatalban divó „korrupt” és „pauzámás” rendszert haladéktalanul szüntessék meg és szórjam ki az alkalmazottak közül azokat, akik lelkiismeretlenül üzérkednek és visszaélnek a lakáshivatal közérdekű teendőivel.

Erre a felhívásra válaszulom önmek: kész vagyok cselekedni! Ha önnnek adatai vannak, úgy juttassa hozzáam azokat s azonnal megvizsgálom s ha tényeken nyugosznak, sítádróltsán járok el. Tovább megyek! Itt, az ön lapjában, nyilvánosan felszólítok mindenkit, hogy lezárít elvben, névalattással és lakáscímmeel elátva közölhet velem adámlt mindenki, hogy a lakáshivatalnak mely közege fogadott el pénzt vagy egyéb előnyöket azért, hogy valamit lakáshoz juttasson, vagy valamit lakásának a rekvizitál alól mentesítsen.

A visszaéléseket megvilágító adalok beszoalattásából senkinek nem lesz kellemettségé, elintézt lakáshágy veszélyben nem forog, ezért mindenkiel szenden garanciat vállalok. Az adatokat nevére és címere, Országos Lakáscím Tanács helyisége, I., Döbrentei-tér 4. szám alá kérem külden.

Szóbelleg elmondott mesékre és később letagadható, vagy másképp magyarázható „diszkret” felvilágosításokra nem vagyok kíváncsi. En a közérdeket és a közhivatal tisztességét hajlandó vagyok vasdököllel is megvédelmezni, ha a tényekkel bizonyított adatok bírálába jutok. Várom tehát az adatekelt!

Ebből is következtetheti kedves elvtárs, hogy csak igazságosan járhatok el mindenkiel szemben, éppan azért, mert szocialista vagyok. Azt is meg kell állapítanom ön előtt, valamint a nyilvánosság előtt is, hogy a lakáshivatal közel 400 al

kalmazottja között nagyon sok, túlnyomórészt komoly, kötelességtudó, becsületes és szorgalmas munkaeó van, akiknek önfeláldozó, idegőrlő munkája nélkül nem lehetett volna megküzdeni a leszerelés alkalmazó mutatózó retten-tel feladatál. Ezeknek az érdemes szellemi munkásoknak, ügyvédeknek és egyebeknek, kiknek legfeljebb az a hibájuk, hogy szegények és a hadból visszatértek, nyilvánosan is kötelességem őket megvédeni és elismerni munkájuk értékét. Ezeket a tisztviselőket áltálcóosságban elítéli okok és bizonyító tények nélkül: lehet ugyan, de én ezt nem tartom a szocialista igazságszeretethez méltónak.

A legújabb lakásrendelet alapján a lakók kijelölésének fogja is a bíróságra bízott, így a jogi képzettséget igénylő szellemi munka és nyeglesen megcsappan a lakáshivatalnál s így természetesen erre kell törekedni, hogy a nagyobb részt kezelő és szemlézeti teendők ellátására intelligensbb szervezett munkásokat és erre a munkára hivatott kezelő munkaeóket fogok alkalmazni. Erre való tekintettel a legközelebbi jövőben csökkenteni vagyok kénytelen a Lakáshivatalnál alkalmazott ügyvédek számát. A mellőzhetően jogi munka elvégzésére, visszarandom ügyvédekre is bizonyos átmeneti idő betartásával ki fogom mondani az öszerelehetőséget. Választanók kell, vagy hivatálnokok maradnak, akkor úgy védi gyakorlatot nem folytathatnak, vagy megtartván ügyvédi gyakorlatukat, akkor hivatali állásukat kell elhagyniok.

A lakáshivatal, mint utótri intézmény, a maga gyakorlatlanságával hírtelen nagy feladatok elé állítottott és mindjárt nem találta meg a helyét és kifogástalan módseret. Állítom azonban, hogy e kezdet nehézségeit leközűve, hasznos és közérdeket szolgáló intézámény válik beléle.

Ha már megghempergetjük a nyilvánosság előtt, kedves elvtárs, a la-

káshivatal tisztviselői karát engedje meg, hogy a szocialista igazság kedvéért válassza a lakásközfelőről is megfjakk önök. Tudja-e ön, hogy a lakáshivatalhoz hetenként átlag 6000 kérvényt nyújtanak be, tudja-e ön, hogy a kérvények túlnyomó nagyszerű nem komoly lakásüzük-ségűből fakad, tudja-e ön, hogy a munkások lakás iránti kéréme el-onyesződés csekély ahhoz, amit az ugynevövezt középosztálynak a mai időben kiélgetetlen lakásterjesztési vágya okoz, tudja-e ön, hogy valódiagos lakás-lánckereskedelem fejlődött ki a közönség között, tudja-e ön, hogy ez az állapot s ez a sok feleslegesen rakított munkás elkeseríti a lakáshivatal érdemes munkásait is, akik látják, hogy munkájuk jelentékeny részében terméketlenül felcsérelődik el s akik engem állandóan sürgetnek, hogy ezt a betegségszerű lakáskeresést hatályos intézkedésekkel szorítsam vissza. Ha ön mindezeket nem tudná, forduljon a lakbérleti bizottságok elnökéhez, akik mint ezzel az anyaggal dolgozó komoly és tárgyilagosa bírák fel fogják önt világosítani. Megnyugtathatom azonban, hogy nemcsak a tisztviselők között töreksem a visszaéléseket üldözni, io a legnagyobb szigorral járok e az üzérkedő lakáskereséssel szemben is.

A lakásbajokat természetesen csak a lakásépítés arányai oldják meg, erre készülünk minden erőnkkel; majd megfjták, kedves elvtárs, hogy amilyen arányban szaporodni fognak az új lakások, olyan arányban csökken belül a visszaélés és korrupció.

E választás után most már helyven engem zavartalanul építeni s akkor épp úgy, mint most is szeretettel gondol vissza önmre

tisztelő elvtárs

Budapest, 1919. évi febr. 14-én.

Garbai Sándor

Országos Lakásügyi Tanács elnöke.

Polónyi és Vázsonyiék az ellenforradalom gyellenyén

Végre izós szemvetéssel megpöblénhét egymást! Akik oly sokat fenekedtek és hadakoztak egymás ellen, annyit is oly nagyon gyűlöltek egymást, most találkoznak az új idők választásán és szerelmesen összesimulva elvonultak a reakció titkos találkahelyére. Egyez-riben kijelenték, hogy szívük mindig is megértették egymást, mindig is egyet akartak és csupán gonosz felszavak, személyi hiúságok és szerelmi szeszélyek választották el őket. Amikor minden személyi hiúság és szerelmi legázsolódás meleg élet költözött azokba a jelszavakba, amelyekel ök örákké üresnek és holtak kívántak, erre s nekik egy szomorú csodára írt meg-született az ö forró, nagy szeretetük, a lelkük megértő szövetsége — az ellenforradalom szent nevében. Polónyinak nem lehet többé a szupremáciáért hullajtott kirokoldikonyek között elvárni a választójogot és Vázsonyiflónak nem lehet többé korteszasz-lóként megfogtatni a demokratikus választójog jelszavát. A választójog tén-nyen s most, hogy a régi felszól meg kellene töltene tartalommal és meg kel-lene mutatni, hogy igazán akarták a választójogot, most Vázsonyiék oda-állnak a túlsó oldalra, szálhámas jelszó-politikájukat lemezteleimve, porra írnák magukat a reakciónak, egy gyökényen a közmunkatancsati elnök-iség vesztés kesergő Polónyival. Most végre mindenki tisztában lehet vele, és hus fíjjalommal gondolhat vissza arra, hogyan komédiázták itt ezek az emberek hosszú esztendőknél át, mi-lyen frontotikus hatása, fázogató beszé-dekkel mondott Vázsonyi és törzsará-va választójog és a demokrácia mellett, amikről most teljesen nyilvánvaló lett, hogy mindzét hiúság volt, hatáso-számzékosság, lelkiismeretlen háfi. Bi-zony mondom, Vázsonyiék demokrá-cia volt az utolsó két évtized legna-gyobb politikai humbergia Magyaror-szágon...

A szerelmesek, tetszik tudni, meg a levélből is megértik egymást. Két szív, a Döbrentey-téri fekete-majmusa s a műncherlág győsmaggyer elhásgosodott, szeszélyes, beteg szívó igg dobban-tesse s maill hűlen. Polónyi panas: ellenforradalmi bucsúbeszédet mondott a Közmunkatancs tisztviselői kara előtt, Vázsonyi pedig egy müncheni szavotörténet ártalmán magányából küldött sügő napomutatóra való te-levél híveinek, dühödten támadta ma is követelt és a néparólamat.

Polónyi előbb hízelgve beszélt a népkormányról, ezután a töle megszo-kolt szavú akadémussággal hátulról szorai betelölési. Ö a kormányt nem bírja, monda, csak — a forradalmat. Mert „a forradalmat minden keromból, elpusztít. Népkörm forradalma össze-lytne a Döge-széket, a magyar forrad-almat pedig beciss és nagy értékeket törli el a föld színeiről.” Szórol-szórol ael monda Polónyi Géza és meg kö-nyvertt is hozzá, mert a becses és órá-ig értékek akit ő az annyira belesze-lesse Közmunkatancsba meg felesleg-sébe önkü állását érlette s az ő szá-nyra valóban nem hozható elmi sulyosabb katasztrófát a forradalom. Mi azonban a forradalomban vívmányt kövöltt nem utolsó helyen ürvendzünk annak, hogy Polónyi napja végleg le-áldozott és hogy kibemutálták elő-élet a ország hátrahagyottából, ama-lyet odög Magyarorszáig szűgyenőre fenekelt. A régi Magyarországra leg-kekesőbb, hogy forradalomnak ível velt jónak, hogy életemesse a magyar politikának ezt a sötét, krimiológiai alakját.

Azokban... Polónyi még nemes etomelve, sőt nem is hagyja megát etomelni. Lotrikálál akar utolsó lehele-tség, eszt szóit, akadémikaköndni ereje végt fogyatták. Még mindig bízik a feltámadásban. S mi nap-nap után hiába keresünk a Polónyi nevé az el-ellenforradalmi nyomozásokról és há-ziutasításokról szöve rendőrségi jelen-tekben, pedig tudjuk, hogy azok a Polónyi neve nélkül nem teljesek. Nem mondjuk, hogy eredménytel-járna hi Polónyival háziutasítást tart-

namak, emelk ő sokkatta furlangosabb, de viszont biztos tudomásunk van ar-ról, hogy állandó, intin összekötését tart fenn az ellenforradalomra törekvők-körökkel, elsősorban az Ebredd Magyar-orkokál, akiknek klerikálta és reakció-s cöljával mindenben egyetért s ha szá-bad ezzel a részben föltötte stíluszerű-ben hasonlatot élünk, világító oszlo-pnak a lelkük sötét éjszakájában. A Pe-rencváros hátsóre tett hírhedt antit-ze-mítája, Kornay István fővárosi szám-tiloz és „költő” ur Polónyi Géza legbi-zalmasabb hívei közé tartozik és két-ségtelen, hogy Kornay mindenkor Polónyi lelkes útmutatói irányították munkájában. Csodálatosképen, mégsem Polónyinnál keresik a csehszlovák for-mát, a bajok gyökereit. Polónyira nem is gondolnak, hanem is beszélnek róta, a hátterben meghúzódó alakját szinte egészen el is felejtették. Hát, jó rák, olyan rövidek lettek egyjettre a ma-gyar memóriák, hogy el lehet nélnak képzelní valkmerő politikai konspiráci-ót — Polónyi Géza nélkül is!

Vázsonyi hátrahagyott hívei sem börtök kedjüket tunya telenségben. Károlyi ellen a régi Károlyi-pártban Pető Sándor és Brody Ernő. Vázsonyi két lakája kezdte a frondörködést, amikor össze sugtak-buktak Lovászival, hogy meg kell alapítani a Polgárszövetséget. A Terézvárosnak baráti és szövetségi diapon lekenyerezett polgárait pedig természetük ellenére a Lovász-párt-hoz való csatlakozásra bírták. Fáradszhat-lanok a nepkormány eleni agitációban, amelyet a Demokrata-körben cifra legutóbbi szombati társasvascsorán cifra his indítványval töleltek be. „Soha s munkópárt így el nem folytotta a véle-ményszabadasgot, — humorizált a csodabujtatót demokráta-párt két per-kuristája — Károlyi esztős, radikális politikája megmétélyezte pártjának edög a polgári elemekhez szító vezető-emberreit. Mi nem követeljük őket ezen az uton, mert meg kell tudnunk a polgárságot. Inkább meg kell vezetnünk az addított, sztrájkba kell lépnie a polgárságot, de pozitívtól meg kell örtiznie.” Ilyen veszedelmes szónokla-tokból védik a bajban lévő házt Lo-

vásznak e külön hívei, akik közül Felfő Sándor még egy megkapó szabjektiv vállomással is szolgált. Azt mondta: „Bünbánóan vallom be, hogy a forradalom kitérőesek, amikor Vázsonyi azt mondta, hogy a haladásnak ezt a tempóját nagyon gyorsnak tartja, azt hittem, hogy téved. Most be kell látnom, hogy az ő látóki szeme tisztán látni előre a tisztosok agaszító ellátásait.”

Igy beszélnek ma azok a pártok vezetőiberei, akik nem is olyan régen a demokrácia és haladás jelszavát állították a világot. De még tovább is rúllotték. A harmadik demokráta alvezér, Bíró Henrik aki utána futkosott az újságíróknak, amikor Ferenc József-rendet kapott, hogy magasztaló cikket szállítsanak róla, ez az Izabella főhercegnő kezébe első kézesokra nyújtásfótt meckőtyngosodóti kisburzso, mult vasárnap haragos, vad szónoklatot vágott ki a köztársasági kormány ellen — a Magyar Polgári párt gyűlésén, amely a régi munkapártiak és Andrassy-pártiak és minden rendű és rangú ortodox kapfázták uj szövekezésé.

Mindenben azonban nincs esodálkozni való, hiszen a kivert, bajdóso vezetői kapják az inspirációt helenként egy-két kávékanállal. Legutóbb Brody Ernőnek írt *szólalások nagy levelet* a müncheni búmis remete s ez a levél kézzel-kézzel járt a Demokrata-körben és a Lovász-pártban. A becsmértő jelzők áradatát zúdítja benne Vázsonyi szokott gungos modorában Károlyira és a népkormányra s a károrórnékné nem minden tünete nélkül *kéjleg* abban, hogy roudának és esekbe tartják megaztáka az ország nagy részét.

Előre megmondtam Károlynak, hogy úgy lesz, ha békét kötnek, és megfogedezik arról, hogy mennyivel súlyosabb helyzet következett volna az országba, ha nem Károlyi hanem Welcker, vagy pedig egy Hadik—Vázsonyi kormány köti meg a fegyverezkedést. A Károlyi pacifista politikájának friss eredményeiről is megfellegettem Vázsonyi és efejejt mindent-mindent, csak önmagát akarja igazolva látni minden poklonon át. Ezért bír-

minő rabulistszékára, hármindő férfite-re képes, clerkezeti Polonyához ezen a téren is. Szegény tönkrezüllőti politikusk már csak megfogytakozott memóriával, a maga külön mezhibbant beállítóságban tudja elviselni a dolgokat a monománia és tetefólsán. Szegény, szegény beleger ember.

Roberti Oszkar

A SZINESZNEK ÉS SZINESZLEK magánmestrel tulajdoson eszék foglalkoztatják a magyar sajtót. Ezzel szerzők beállap el meg abból, hogy primadonnák, drámai szendék, fesszerelmek és tenoristák magánvonatkozású ügyvédi szórakoztatja a nyájus olvasót. Kemény napilapok is igen gyakran tul nagy fontosaságot tulajdonítanak annak, hogy a művészek milyen adékosulmányban legyen ki a deakétra és kinek az előadón kocsizott végig a Stefánia. Szo ami szó, tulajdoson eszuka szavvedélyvel tergeték ki a művészek felbecsületlen nagyérdemű közönsége elő a lapok, annyira, hogy ezt az egészeségetlen kultuszt megcsoklatta a budapesti eszűcsök szövetsége és ártit a Budapesti Újságírók Egyesüléséhez és az Orthon írók és hírlapírók köréhez, kértu azt, hogy színdarabok és eszűcsök magánéletével a lapok a jövőben ne foglalkozzának. Helyeseltük a Szineszeszönségnek ezt az utóiratot állapását és viszont eszűcsök, hogy a magyar sajtó okot adót ez-re a fellépésre. Ezek után szabadok, hogy a művészek és művészek magánéletében turkáló lapok megcsoklatoztat bészintették végre ezt az állapást és azegritő szornalabta munkák. Elég volt.

A BUDAPESTI ÚJSÁGÍROK EGYESÜLETÉ választmányi ülésén nagy lelkesedéssel határozta el, hogy fölszólítja a kormányt az ellenforradalom letörésére. Reméljük, hogy a Budapesti Újságírók Egyesülésének ez a felhívása mély benyomást fog tenni a kormányra és impulzusot fog adni arra, hogy végre bátran szembeszálljon az ellenforradalom vakmerő orvátlanokodásával. A Budapesti Újságírók Egyesülete békés polgári testület és ha ez is azt követeli már, hogy a kormány törje le az ellenforradalmat, akkor bizonyára meg fogja követelni a választmány. Örülünk az országos egyesület kemény határozatának és várjuk annak jelentős hatását a kormány erőves intézkedésében.

Károly öfelsége jelentti, hogy nem ő lopott

Károly király és császár valamikor igen nagy ur volt ebben a szegény országban, de bizony, mosta-

nában már rossz idők járnak rá. Hogy milyen rossz idők, arra jellemző dokumentum az alábbi okmány, amely egy budapesti könyvnyomatos lap szerkesztőségébe érkezett: „*Ö császári és királyi felsége*” nevében és megbízásából. Es az okmány a következő:

Smann, Paulin, als. Bräunmüller, Gustav, Bräunmüller, Albert, Maximal

344

Verordnungs Nummer:

Die seit der Vermählung des kaiserlichen Prinzregenten Kaiserin Majestät und des privaten genehmigten Verordnungs der Kaiserburg-Lothringerin Erbauser betraute Generaldirektion ersucht um die gefällige Feststellung, dass die Haltungen, nach denen Seine Majestät von ehemaligen ungarischen Erbauungsministeren Prinzen, Windischgrätz aus von legenen gesunden anderen eszad Teil los aus Geschaften der kaiserlichen Hofverwaltung resultierende Putzungen gezogen haben soll, vollkommen unrichtig sind. Seiner Majestät ist über diese Veranlassung absolut nichts bekannt.

Wien, am 1. Februar 1919.

Viz der General-Direktor:

Paulin

A „császári és királyi” levél szerinti magyar fordítása a következő:

Ö cs. és kir. felsége magán és család alapjainak vezérigazgatóságára. Tisztelt szerkesztőség. Az öfelsége magánvagyosának, valamint a habsburg-lotharingiai öszák közös magántulajdonának igazgatásával megbízott vezérigazgatóságára kéri annak szives megállapítását, hogy azon jelentések, melyek szerint öfelsége Windischgrätz hercegtől, a volt magyar köztelmeles miniszertől vagy bárki másdtól a budapesti burgonyaképzant üzletéből származó

haszonok egy részét megkapta volna, teljesen helytelenek. Öfelségének erről a franzakcióról semmiféle tudomása sincs.

Bécs, 1919. febr. 1-én.

A vezérigazgató helyett:
Schchenk.

Szóval Károly császári és királyi felség egykori dicsőségében uralkodó legfőbb hadurunk, ott tart ma már, hogy egy budapesti könyvnyomatos lap szerkesztőségébe mentegőz levelet kap, neki írnia arról, hogy Windischgrätz hercegburgonyaspanamájában nincs benne, hogy ő nem lopott eszűcsök a mik-

AZ ENBER

Sabran E. hercegné:	1.770 hold
Komarómevgyében	
San Marco hercegné:	11.592 hold
Torontálmegyében	
Windschgratz hercegek:	11
Albert herceg:	
Nyitra megyében	9.203 hold
Affrad herceg:	
Poszony megyében	1.446 "
Lajos herceg:	
Zemplén megyében	9.004 "
	Összesen 10.653 hold

A hercegi birtokok összesen: 1.262.084 hold.

Az embernek el kell képednie, amikor ezeket az adatokat látja. Azt még valahogy lenyeljük, hogy a Habsburg hercegek és a véltük rokon Kóburgok száz és száz ezer boldnyi birtokot kaparintottak magukhoz. De hogy kerül ide Boncompagni Ludovisi hercegné, Henin Angelika hercegné, Oldenburg Elimárné hercegné, Sabran hercegné és San Marco hercegné? Kik ezek a hercegnék és merre van az ő hazájuk? Ofoméltóságai ne vegyék rossz néven tőlünk, hogy nem ismerjük őket közelebbről. Neveiket sem hallottuk. Egy rettenetes, négyesztendő vízvártat viharzott el a fejlünk fölött, amelyben még a főméltóságoknak is divat volt néha-néha legalább valamely jótékonyági mozgalomban szerepelni. Az ő nevükkel azonban még ezekben a mozgalomban sem találkoztunk.

Hogy jön ennek a szegény országának a földje ahhoz, hogy ezek az előkelő idegeneket, a Modenai herceget, a Liechtenstein, Montenegro és Reuss hercegi családkat táplálja és hogy ezer és ezer holdon a magyar nép véres verítékkel, földtelen nincstelenségben ezeknek az uraknak kaparja a földet? Micsoda jogon aratnak ezek a hercegek Magyarországot, a magyar nép földjén s hol van az a törvény, amely szankcionálhatja azt, hogy idegen hercegek idegen földön, idegen udvarok fényében sütkérezve a magyar nép keserves napszámunkájával klizádozt mil-

liókkal dobálóznak és játcszak a kiskirályokat?

Szégyen és bűn, hogy eddig ez lehetett s így volt. Hogy embereknek, akikhez semmi közünk, akik talán nyelvünket sem ismerik, akik csak hébe-hóba, arisztokrata bálókra, vadászatokra és más hasonló mulatságokra néztek el ide, ha ugyan egyáltalán idénéztek, hogy ezeknek az előkelő idegeneknek ezernyi holdakra rugó óriási birtokaik terpeszkedhettek itt a legjobb magyar földön. Szégyen és bűn, hogy hercegek, akik legfeljebb sa-lonkocsiban utaztak végig a magyar földön és akkor is lehúzták a vasuti kocsialjak függőveit, mert megvetették ezt az országot, gyűlölték a népet, amelyet barbárnak tartottak, hogy ezeknek az uraknak és hölgyeknek, akik mint egy afrikai gyarmatról, úgy beszéltek rólunk, akiknek csak a földünk drága termése kellett, de különben elfirtorodott nemes őrök, ha a magyar népről volt szó, szégyen és bűn, hogy ezeknek dolgoztunk és meg-türtük, hogy a nép milliói nincste-lenségben tengődjenek az ő ezer és ezer holdjaik mellett.

Egy csöppet sem vagyunk büszkéek erre a listára és szégyenpirt kerget az arcunkra a Hohenlohek 40 ezer holdja és az Odencsaiak 35 ezer holdja éppen úgy, mint az Esterházy herceg 395 ezer holdja és a keszthelyi kiskirály, a Festetics herceg 120 ezer holdnyi birtoka. Ofoméltóságai ballatlan birtokriásiasi most végre a nép kezére fognak kerülni. S rá kellett ezekre a birtokriásiasi mutatnunk, mert lehetetlenségnek tartjuk, hogy a népkormány a földosztást ne ezen az egymillió 300 ezer holdon kezdje. Nem hohap, hanem ma.

Öhercegségeiktől és a hercegnők ofoméltóságaitól sürgősen bucsut akarunk venni. Nem személyesen, mert hiszen hozzájuk, soha nem tudunk holléttükről. De a — telek-könyvben, ott bucsuzni akarunk tőlük. Sürgősen. Végleg. Örökre.

Bizony László.

Dietz Károly és

Páll György

A budapesti rendőrség forradalmi átalakulásában vezető szerepe volt Dietz Károlynak és Páll Györgynek. Egészen természetes tehát, hogy Dietz Károlyból főkapitány és Páll Györgyből főkapitányhelyettes lett. Néhány nap előtt Dietz Károly és Páll György süksézet látták annak, hogy a mindinkább vakmerőbben fellépő ellenforradalmárokkal szemben erdély lépéseket tegyenek. Házkutatást tartottak azoknál a férfiaknál, akik alaposan gyanúsíthatók az ellenforradalom megszervezésének súlyos bűnével. Nagyon helyesen cselekedtek Dietz Károly és Páll György, amikor ezt megtették. Mit tesz azonban erre Magyarország forradalmi kormánya? Az azt, hogy minisztertanácsban megdorgálja Dietz Károlyt és Páll Györgyöt, mivelhogy Nagy Vince belügyminiszter ur állítólag előzetesen nem tudt arról, hogy a rendőrség végre rászánta magát ezekre a régen esedékes házkutatásokra.

Mi nem tudjuk, hogy valóban Nagy Vince tudomása nélkül cselekedette a rendőrség. Mi csak azt tudjuk, hogy a rendőrség helyesen cselekedett. Lehet, hogy a belügyminiszternek azért nem kötötték előzetesen az orrára rendőri részről a házkutatás tervét, mert a belügyminiszter esetleg nem egyezett volna bele a rendőrségnek ebbe a sükséges intézkedésébe. Ha ezért nem köztették Dietz Károlyk Nagy Vincével előzetesen a dolgot, akkor nagyon helyesen cselekedtek. Ha azonban Nagy Vince belügyminiszter ur maga is helyeselte volna ezt a lépést, és beleegyezett volna, ha neki bejelentik, akkor jelentéktelen formahiba történt csupán, amiért egyáltalában nem jár a forradalmi kormány részéről megrovási kaland. Utóvégre a belügyminiszter ur kicsinyes érzékenykedése és személyes hűsága nem indokolhatja, hogy a kormány dezavváljon egy

olyan rendőrségi intézkedést, amely érdemben helyeselnie kell a kormánynak. Nekünk azonban az a gyanunk, hogy Nagy Vince belügyminiszter nem helyeselte az ellenforradalmárok ellen tett erdélyi intézkedéseket, különben nem rendezte volna azt a lemondási komédiát, amit rendezett. Ha pedig nem helyeselte, akkor nem Dietz Károly és Páll György eljárását kell megérónia a kormánynak, hanem meg kell rónia Nagy Vince belügyminiszter eljárását. Mert ez esetben a belügyminiszter urnak semmi keresnivalója nincs a forradalmi kormányban. Sőt, tovább megyünk és megállapítjuk, hogy a belügyminiszter ur kötelességet mulasztott, amikor már korábban nem utastotta a rendőrséget arra, hogy járjon el erdélyesen az ellenforradalmárok ellen. Nem elég, hogy ezt nem tette, hogy ezt elmulasztotta a belügyminiszter ur, de még tetézi bünyét azaz, hogy igyekszik visszacsalni azt, amit a rendőrség igen helyesen cselekedett. A kormány pedig érthetetlen módon a belügyminiszter mellé állt és meg nem érdemelt dorogórtumban részesít a rendőrséget.

A mi értesüléseink szerint Nagy Vince belügyminiszter ur túlságosan sok jóindulattal viseltetik az ellenforradalmár érzelméről ismeretes Koszika Árpád rendőrfőparancsok iránt és állítólag azért adta most a kormánynyal a főkapitánynak ezt az orrot, mert Dietz főkapitány azonban elbánt Koszika urral. A rendőrség probléma ez-zel az ügyvel meglehetősen előtérbe helyezkedett. Ezt a problémát energikus kezekkel sürgősen meg kell oldani. Nem tudunk más megoldást, mint hogy a szociáldemokrata párt küldjön ki a maga kebeléből egy erősezőt férfiut, teljes háltskórral Dietz Károly, főkapitány mellé, hogy segítsen neki a rendőrség átszervezésében és igyekezzék a legrovidabb időn belül belevinni a budapesti rendőrségbe azt a szellemet, amely nélkül ez a rendőrség használatatlan és amely szellem

hiányában máról holnapra olyan robbanások és felfordulások állhatnak elő a rendőrség kebelében, amelyet okvetlenül meg kell előzni a köztársaság érdekében. Sajnos, a rendőrség ma is tele van olyan elemekkel, akik a régi rend hívei és szorgái, ezeket tehát *strárgözen* ki kell onnan seprálni. Ezt a tisztogató munkát csakis megfelelő szocialista támogatással végezhetné el a főkaptány és azért követeljük, hogy a kormány ahelyett, hogy gyengítene a rendőrség megbízható vezetőinek pozícióját, erősítse azt meg oly módon, hogy a főkaptány mellé kiküld egy energikus szocialistát és a rendőrség mai összetételébe bele nem illő elemeket sürögősen kicseréli és felrészit megbizható szocialista unyaggal. A szervezett munkásság világban nagy szerű anyag volna erre a célra, tessék tehát felhasználni őket. Dietz Károlyt és Páll Györgyöt pedig szeretettel és bizalommal üdvözlök juk abból az alkalomból, hogy a minisztertanács megdörgölte őket.

A SZOCIALISTÁK BERNBEN ország-
lások módjára harcoltak Magyarorszá-
g területi egységéért. A hazailan bitanok-
ok az Intemacionáló itélőszéke előtt ül-
tek Magyarorszá-
g felszabadulásá-
ra. Nem Károlyi József, nem Pro-
kászka Oskár és a többi ellenforra-
dalmi vezető, hanem Kun Béla, Zsigmond,
Biro Dezsy, Buchinger. Manó szocial-
demokrata küldöttek völik hűbáthoson
Magyarorszá-
g területi integritásá-
t. Károlyi Mihály köztársasági elnök, a Nem-
zati Tanács, sőt a székely néptanács is
hálaadó és elismerő sügönyöket küld-
öttek a Magyarorszá-
g területi egységé-
ért harcoló katonák, munkások, szoci-
alisták hazailan bitanokai. Érdekes,
hogy az ellenforradalom még ilyen je-
lemesek láttára sem somfordál el szé-
gyenkezve és a racionalizáló szüklet több-
re is köpödi a sarat a hazailan szoci-
alisták felé. Nem baj, azért a szo-
cialdemokratá-
párt tovább verekedik az új Magyarorszá-
g területi egységé-
ért, aké-
n mit is ne-
günk a Károlyi József-ök és oké-
hogy is meg-
mozgathat a munkálat Tiszta Ist-
vánok korzások büneli.

**Százezerkoronás
Lóversenypanama**

A versenyügyet igenis demokra-
tizálták. Gyönyörűen demokratizál-
ták. Egy pár újságíró kezdeménye-
zésére Laehne Hugó államtitkár a földművelésügyi miniszter nevében
felszólította a Magyar Lovaregylet,
hogy demokratikus szellemben
módosítsa alapszabályait. Az a pár
újságíró tudta, hogy mit csinál. A
Magyar Lovaregyletnek körülbelül
140 tagja van. Valogatott mágná-
sok. Az összetotalizált vagyona pe-
dig körülbelül 25—30, talán még
több millió. Ezek a valogatott mág-
nások a lóversenyrendezés ügye-
re alatt akármikor összejöhettek ta-
nácskozni és rendelkezhetnek a ke-
zükön levő közpénzzel. A Magyar
Lovaregylet újfennformáló állandó
ellenforradalmi veszedelm. És mivel
valószínűleg az újságírók jól
tudták, hogy a lovaregylet felszólí-
tására sem fog demokratizálódni,
tehát tisztában voltak vele, hogy
ilyen elegendő alap lesz az ellenforra-
dalmi társaság szétkergetésére. A
Magyar Lovaregylet tényleg beugro-
zott az újságíróknak és megtagadta
a miniszteri rendelet végrehajtását.
Az újságírók jól számoltak a mág-
násügy ellenforradalmi hajlandó-
ságával. Ellenben rosszul számoltak
Laehne Hugó államtitkárral, aki a
Magyar Lovaregyletet e nyilt ellen-
forradalmi tény után — nem oszt-
iatta fel és a vagyonát, illetve a
kezdő levő közpénzt sem vette
el tőle. Így kezdődött a demokra-
tizálás.

Aztán az következett, hogy a
Magyar Lovaregylet lemondott a
budapesti versenyek rendezéséről.
Ugy gondolta, hogy ilyen időben
nem jó versenybíróknak lenni, mert
a legjobb matematikus is alig tudja
kiszámítani, mit csinál egy hadvi-
selt köztársasági katoná, ha máso-
diknak helyezett lováról azt hiszi,
hogy első volt. Erre Laehne Hugó
államtitkár az ujonan alakult Bud-
apesti Versenyegyletre bízta a pes-

ti versenyek rendezését. Erről az új
egyletről „Az Ember” mult száma-
ban már egy kicsit volt szó. Azóta
megint lehetett volna szó róla, ami-
kor az alági lovasokat egy pár kor-
ona bértöbbit megtagadásával
sztrájkba kergette, Főthról spahi-
kat hitt ellenük segítségül és má-
r meg kizárással is megfenyegette
őket, még ezek az isállók felgyuj-
tását be nem igérték. Most pedig
van ennek a demokratikus új ver-
senyegyletnek egy legújabb esete,
mely igazán megérdemli a részletes
ismertetést.

Az esethez tudni kell, hogy
Laehne Hugó államtitkárnak van
egy barátja, Ferdinánd Béla. Va-
lamikor miniszteri titkár volt, de
sem volt nagyon népszerű. Hamar
vögdájába ment és a Magyar Lo-
varegylet handicaperje lett, de ak-
kor sem volt nagyon népszerű. Az-
tán el kellett ezt az állást hagy-
nia és megint nem volt nagyon né-
pszerű. Majd istállók manazsálásá-
ra tá magát és ismét nem volt na-
gyon népszerű. Aztán meghalt Lo-
vík Károly, a kiváló magyar író.
Itt maradt utána az özvegye, két
arvája és a lapja, mely hivatalos
közönyve volt a Magyar Lovareg-
yletnek. A valogatott mágnások egy-
lete, nála megszokott némes gesz-
tással, de végkielégítés nélkül, ki-
ragta a lapot az özvegyel és az
arvakkal együtt. És helyette meg-
rendelt Ferdinándy Bélánál egy új
hivatalos lapot. És Ferdinándy Béla
megcsinálta az új hivatalos lapot és
ekkor sem volt nagyon népszerű.
Ezután jött a forradalom és Laehne
Hugó államtitkár főispánt akart
csinálni a barátjából, Ferdinándy
Bélából. De nem lett belőle semmi,
mert Ferdinándy Béla még mindig
nem volt nagyon népszerű. Erre
jött épen jókora demokratizálás.
Ebbez hozzátartozott az is, hogy a
bécsi német versenynaptrá helyébe
új magyar versenynaptrá kerül-
és lett az egész magyar verseny-
egy hivatalos lapja. Így állván a do-
gok, a Magyar Lovaregylet meg-
mértelte némes pesztusát és 14 napi
felmondással kitezte a hivatalos

lapját és annak szörkesztőjét, Fer-
dinándy Bélát, a kevéssé népszerűt.
Annyi baj legyen, lagintett rá
Laehne Hugó államtitkár és mivel
a demokrácia egy új versenyügyi
osztályt és annak élére egy ország-
sági versenyügyi felügyelőt kívánt,
tehát beállított nem nagyon né-
pszerű barátját ebbe a jóles hivata-
lba. Amde a lap, mi legyen ezzel.
Itt volt a 14 nappal felmondott hi-
vatalos lap. Megint csak annyi baj
legyen. Fogta magát az új, a de-
mokratikus versenyegylet igazgató-
sága és megszerezte az országos ver-
senyügyi felügyelőnek, hivatalos fő-
nökönek, legelső ellenőrző fórum-
nak főcárrá lett lapját és — lévén
a Versenynaptrá miniszteri rende-
letről az egész versenyügy hivata-
los közönyve — megtette a kité-
nést beszerezett Magyar Verseny-
naptrá a maga hivatalos lapjának.
Laehne Hugó államtitkár egy szó
se szölt a rendelet megszegése
miatt. A vételár pedig egy szaklap
híre szerint 100.000 korona volt.
Nem több. Pontosan csak annyi.
Mint annak idején a Jókai Mór-
nak átnyújtott nemzeti ajándék. Így
folytatódik a demokrácia.

Egy másik verzió szerint a lapot
nem meg, hanem átvették és ter-
mészetes, hogy az új versenyegylet
igazgatósága évi 100.000 korona fen-
tartási költségeit a saját zsebéből fi-
zetti. Mashonnan nem is fizetheti,
mert hiszen a demokratizálásról
szóló miniszteri rendelet azonnal
megmondja azt is, hogy kömpénz-
ből, értsd összetotalizált pénz-
ből, csak miniszterleg jóváhagyott köl-
tségek megtérülése alapján lehet költeni ...
Ilyenformán hogy a pénz sok-e, az
mellékkörülmény. Az új verseny-
egylet igazgatósága a saját zsebére
olyan gavalér lehet, amilyen csak
lenni akar. Olyan gavalér is. Sőt
ilyen gavalér az új lap az az-
nial szerződöttett egy új szerző-
tés. És annak első szára odakinált
4000 korona fizetést. Egy hónapra
Nem. Egy évre. Ilyen hosszú időre
becsüli ez a demokratikus verseny-
egylet a maga fennmaradását.

MŰVESZLET

Liliom

Nem tudom, hogy köszönjem meg Molnár Ferencnek azt a drágát, lényeges és megrövidítő hangralátást, amelybe elringatózt az ő bábjáos és fűd szépségében tündöklő Liliomja. Lehet, hogy nem illik ideírni, de mégis csak igaz, hogy én véteggönnyeztem a Liliomnak szinte minden jelenetét. Akinek valaha egy kedves halottja volt és nekem van — az könyvek fölülvona át következő csak a kedves ligeti hintés — legyen romantikus történetének minden mozzanatát. Amikor elmegy és itt hagyja drága kis családját és tizenhat év múlva obédélnek, levest esznek az asztalnál az anyja és a leánya, akik élve sohasem látták a ligeti jász és mégis sírva beszédzőt. Molnár Ferenc kedveskedésének ravagya, szívének jósgája múltát végig a Visszatérés ridex deszkáin; istenem, milyen szárazsáig, bábjáos pócás, menyinyi mályegsége gyönyörű, áradó, elringatózó líra.

Molnár Ferenc termékeny ifjúságának legsebbe stációja, legmaradandóbb alkotása az a költői remekmű, amely perkozott, hogy megakadt, hiszen ennyi szépség, ennyi jószág, ennyi drága és finom pócás ugyan hogyan in volna életképes. És a történetnek ezt a drágálatos és nemes rófélyezést most, amikor feljutották, hogy megápirattuk, hogy elmerítáink helységébe, hogy szárnyaltnak magaslatai felé. A Liliom a legsebbe magyar szindarab, so Molnár Ferenc, so más magyar író soha ilyen kedvesre, ilyen finomra, ilyen szépen, ilyen nemesen nem írt. Az ifjúságunk minden álma; drág meghalt ábrándjai és felejtethetlen drága halottunk szent emléke borong felénk a jelenetek során, amelyekből a poszt élet romantikája, a liget lármás, dallamos, kintornás levegője van, szűrődik ki, hogy elakad a hangunk és elfut a lélegzetünk, amig hallgatjuk azt a bábjáos, nemes, szép muzsikát. Csupa melódia, csupa zene, csupa hangulat a Liliom, amelyet bizony megkönyosztánk. Varsányi Irén és Csorosz Gyula elevenítették meg a liget lét romantikus léteét esodáló és tökéletes művészetével. Molnár Ferenc boldog és büszke lehet, hogy valamikor régen, amikor még ifjú volt, ilyen hangon tudott beszélni és ilyen meleg szívvel tudott ilyen varázslatosan tudni énekelni. G. F.

Ujabb panaszok a lakáshivatallal ellen

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!
 Mult év november közepén 33 havi katonaszkodás után leszereltem; nem kértém az államtól sem állást, sem munkát, csak egy fedelét, ahová családomat elhelyezzem, a rajzblámat felállíthatom és ahol a környezetem megkereshem. November 18-án beadott kérvényemre a Lakáshivatal elrekrutált nekem, mint első bejelentető, báró Hornig Vilmosné Podmaniczky utca 7. szám alatti lakásából három szobát és egy előszobát. A lakás tulajdonosa ez ellen felbuzéssal áll, amely hetelig hevert a lakáshivatáron, míg végre hosszas sürgetésemre és utánjárómra tnyélag átökülték január 21-én a lakberleti bírósághoz. A bíróság jóváhagyta a rekrutálást és a három szobát nekem ítélte. Mikor a lakást el akartam foglalni, abban márc egy másik bérleti találatom, aki ugyan-egyik a lakáshivatal engedélyével, kötözött be. Ezen a dolgon — ismervé a lakáshivatallal uralkodó állapotokat — nem is kell túlságosan csodálkoznim. Ilyesmí mindennap előfordul. A rend kívüli csak ott kezdődik, hogy a lakás jelenlegi tulajdonosa, Szilárd Károly büfés, a saját kijelentése szerint semmi tudomással sem bír előbb a lakás kéréséről: január 21-ken — tehát másfél hónappal később, mint én — kért a lakáshivataltól valamilyen lakást. Másnap, január 3-án ki is utaták neki a báró Hornig-féle lakást, hiába tiltakozott báró Hornigé, hogy a lakás már másnak van rekrutálva és jelenleg felebezés alatt áll. Január 4-én Szilárd Károly lakáshivatali határozattal beköltözhetett a számomra előzőleg elrekrutált lakásba. Így lehet két nap alatt lakást szerezni.

Most jön a rejtély megfejtése: Szilárd Károly urnak egyik sógora, dr. Székely ügyvéd ur a lakáshivataltal van alkalmazva.
 Soraim közzétételéért fogadjja Szerkesztő ur ószinte köszönetem nyírástását.

Székely Zsigmond, okl. mérnök.

Tisztelt Szerkesztő Ur!
 Felhívom a figyelmét a lakáshivatali egyik oszlopára, dr. Kassovitz előző urra, akiknek újabbán a Hold-utca 6.

Aulichutca legelőkelőbb palotájának első emeletén van ma lakása és irodája. Pedig a lakásrendelet szerint a lakásjegyének régi viszonyai és vizsgálót tárgyává teendők. És talán azt a szociális igazság sem kívánja, hogy az igényelő a hónapos gyűből a palota első emeletére kerüljön.
 Am Kassovitz dr. urnál szimpatikus a nagy őszintesége; mikor ezen Aulich-utcai palota első emeleti lakását „megszémlélté”, az ott jelenlevő érdekeltek előtt nagy örömmel fölkiáltott: „végre egy nekem való lakás” és így lón.
 Az egyebéket szigorú Kassovitz azonban néha érthetetlen szélsőségre olvad — gazdag nagykereskedők és bankigazgatók lakása sacrosanctus, de hétésszer jay annak, aki ügyvédkonkurrens vagy szűken meghazódó magánhivatalnok.
 Dr. Fényes Restő.

Tisztelt Szerkesztő Ur!
 Öv. Popovicsné, József-kötu 8., IV. em. 1. alatti lakását 150.000 koronáért, majd 90.000 koronáért kénáta butorral együtt, melyről szakértők megállapították, hogy legfeljebb 30.000 koronát ér. Nem akartam ezt az uszoradart kifizetni és a Lakáshivatalhoz fordultam, hogy rekrutálja el részemre ezt a lakást. Körvényem száma 15.382-es számat kapta. Azon nem is esodálkoztam, hogy a 15.37-es szám alatt, tehát jóval később itaktatót kérvény beadója, kapta a lakást. De az már kissé különös, hogy Gál ur, a Lakáshivatalban alkalmazott mérnök feltéreselt engem és öv. Popovicsné nevében ugyan alkut kezdett velem a lakásrekrutálásra, hogy ha megveszem a butorokat a Lakáshivatal nem fogja megfizetni a lakást.

Tisztelettel
 Dr. B. D. ügyvéd.

Tisztelt Gőndör Elvtárs!
 1908. óta tagja vagyok a vasumakk szövetségének, 4 és fél évig a harotéren voltam, most szereltem le; feleségemmel és egy gyermekkel 1 szobában tizenketten lakunk, ugy hogy a földön alszunk.
 Rekrutálási kérvényt adtam be a Rombach-utca 6. számú bérhelyiségre, amelyet a jelenlegi bérő szőlődának használ aképp, hogy a szobát éjjelre gajidai csodóknak adja ki és ezért órtási pénzeket szerez. A rekrutálást elutasították még december 30-án. En

azonnal felebezést adtam be még január 10-én és azóta napról-napra hiába járok a Lakáshivatalhoz, hiába töltöm ott egész időmet, egyik helyről a másikra utasítanak. Igazán nem nagy dolgot, hogy egy felebezést átküldjünk a Lakásbírósághoz, ezt egy fél nap alatt megtehetjük, de azt sem tesz meg Gungel ur, a Lakáshivatal elnöke, aki elvtársnak nevezi magát, amikor nagy küzdelem után magas személye elé kerültem, — látva, hogy munkás vagyok és nem olyan ember, akinek befolyása van — fölyenesen rám kinabált, hogy minden kicsinyes dolgokat ne szaladjék 6 hozzá! Gungel „elvtársnak” tehát kicsinyes egy proletár munkásnak az ügye, aki a Lakáshivatali urak nemörödségémié miatt pár nap alatt az utcára került.

Üdvözölve Gőndör elvtársat a Lakáshivatali botrányos állapottal miatt megindított akcióért kérem, hogy levelem a nyilvánosság elé hozni azt veskedjék.

Blau Dező szerelő
 Rákócziut 60.

KATONÁR HOHERAI címmel jelent meg az Ember-ban az a cikksorozat, amelyben a háború zonosítottá, a városzolás generálissal, és evébb nyilvánkos gazembereket lelepleltik. Ezeknek a leleplezéseknek az anyagából most Az Ember kiadásában füzet-sorozat jelent meg, melyben a lapunk zászló keretét köztölt helyet nem tallt szűzesség adatk is napvilágra látnak. Az első füzet, amely megjelent már, Borovics generális ur hájmeresztő kegye lenkedéséit leplezi le. Okmányos és szenzáció- adatok alapján hízonvilja be az a füzet azt, hogy Borovics frontján szörnű körülmények közt bomlott fel a hadsereg, még föl a magyar forradalom kiűrésé előtt. A terjedelmes füzet újádszerűsége és töztesében barháta 1 koronáért.

Felelős szerkesztő és kiadó:
 GÖNDÖR FERENC.
 Helyettes szerkesztő:
 DIOSZEGHY TIBOR.
 Kiadóhivatali igazgató: Moczary Aladár.
 Évi előfizetés 50 kor., fél évre 25 kor., negyedévre 12 kor. 50 fill.
 Szerkesztőség: IV. ker., Királyi Pál-utca 14. Kiadóhivatal: VI. ker., Izabella-utca 68. Telefon: Szerkesztőség József 68—66. Kiadóhivatali telefon 28—87. — Megjelenik minden kedden.